

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 »
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 »
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszaadának
 vagy megöröszésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Helyes szám ára 8 fillér.

A kormányválság.

Sikertelen kísérlet.

Khuen-Héderváry grófnak kísérlete, hogy a felsegtől nyert megbízatása alapján előkészítse a válságból való kibontakozást, úgy látszik nem sikerült. A resolutio ügyében nem tud kellő megoldást találni. Nem csak az ellenzékiek, de leg-hivebb emberei Lukács, Láng és Tisza sem találják kielégítőnek az általa elő-terjesztett módozatot.

Ennek dacára folytatta tárgyalásait az ellenzéki pártvezérekkel, délután mini-ster tanácsot tartott s este vissza utazott Bécsbe, jelentést tenni sikertelen kísérle-teiről a királynak s visszaadni megbiza-tását.

A tapogatózás és kísérletezés folyik tovább s nekünk nem marad más hátra, mint találgatni, vajjon milyen irányban folyik az s merre dől a sorsa az országnak?

A válságra vonatkozó hireink a kö-vetkezők:

Tárgyalások.

Khuen-Héderváry Károly gróf le-mondott miniszterelnök ma délelőtt Lu-kács László pénzügyminiszter látogatását fogadta. Később Tisza István gróf is meg-

jelent a miniszterelnöki palotában. Khuen Tiszával és Lukácssal hosszabb tanács-kozást folytatott a politikai helyzetről.

Khuen-Héderváry Károly gróf ma délelőtt fél 12 órakor felkereste Kossuth Ferencet a Gresham-palotában lévő laká-sán, hol Apponyi is jelen volt. A le-mondott miniszterelnök még a délelőtt folyamán látogatást tett Andvássy Gyula grófnál és Zichy Aladár grófnál.

Skerlecz Iván báró Budapesten.

A Bud. Tud. jelenti, hogy Skerlecz Iván báró, a király kabinetirodájába be-osztott miniszteri tanácsos ma Budapestre érkezett s a délelőtt folyamán felkereste Khuen gróf miniszterelnököt. Skerlecz Iván báró este visszatért Bécsbe.

Lukács ideje még nincs itt.

Khuen gróf lesz-e utódja Khuen grófnak, vagy Lukács László, erről kombinálnak kis és nagy politikusok.

A pénzügyminiszter bizalmasai köréből azt hangoztatják, hogy Lukács miniszterelnökségé-nek időpontja még nem érkezett el. Indo-kolták azt azzal, hogy a rezolució kérdésében Lukács sem foglalhat el más álláspontot, mint Khuen, ha csak a jelenlegi munkapárt fello-gásával és érzelmeivel nem akar ellentétbe ke-

rülni. Lukács tehát a munkapárti felfogás sze-rint a kabinetalakítási missziót még nem fogja vállalhatni.

Ezeknek a köröknek a felfogása szerint: egy új iránynak kell inaugurálnia a bécsi politikai és katonai körökben arra nézve, hogy Lukács László miniszterelnöksége possibilissá legyen. Amíg Bécsben a véderőt és nem a választójog elsőbbségét forszírozzák, addig a magyar parlamenti helyzetet megoldani nem ehet.

A kormányválság tehát korántsem áll oly közel a befejezéshez, amint azt sokan hiszik és bizony még sek fejtörést fog okozni innen is, ul is.

Lukács meghívását a királyhoz péntekre várják.

A mai tárgyalások.

Budapest, márc. 27.

A Kossuth-párt egyik tagja, aki a mai tanácskozáson részt vett, a követ-kezőket mondta:

— A miniszterelnök proppoziciókat tett nekünk a kibontakozásra vonatko-zólag. A proppoziciók felett azonban egy-általán nem döntöttünk. Meglátjuk a hol-napi tárgyalások eredményét. Annyit azonban mondhatok, hogy békére nehe-zen van kilátás.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Vade mecum.

Intelem a római tanulmányutjokra
 ma reggel induló tanítványaimnak.

Irta: *Semetka L. Ödön.*

Gyönyörű tavaszi reggelen vig hangulat-ban, a nagyon szép és igen hasznos utazás ke-csegtető reménységével indultok utnak, kedves fiam. Nyugodt lélekkel engedlek utnak titeket, mert tudom, hogy vezetésetek, gondozásokatok jó kezekben van letéve. Azt is tudom, hogy ti, kik önként vállalkoztatok erre a nagy utra, mindannyian ismeritek utotok célját s öröm-mel láttam szemetekben a lelkesedés tüztét csillogni arra a gondolatra, hogy az örök vá-rosba indultok és ott a kereszténység feje, Krisztus földi helytartója előtt mutathatjátok be képviselőileg a magyar keresztény ifjuság hódolatát.

Ebben a percben, mikor a szerencsés vi-szontlátás reménységével lucszom egy pár napra tőletek, családítónek, gondos jó atyáak

érezem magamat s mint ilyen, azt is jól tudom, hogy veletek, szeretett fiaimmal szemben kö-telességeim vannak. Első kötelességem az, hogy utotok szerencsés lefolyásáért, a tengeren evezők csillagának hathatós közb-njárásával a Mindenhatóhoz imát rebegek; ahhoz, aki minden lépésünknek irányítója, minden utainknak, egész földi vándorlásunknak végső célja. Ezt meg is tettem ma reggel mondott szentmisém-nek pro itinerariibus vett collectájával, de aztán arra is gondoltam, hogy utraalóról is kell gondoskodnom számotokra és eme köte-lességemet akarom most ennek a pár sor írásomnak megszerkesztésével hűs'gesen telje-síteni.

Tanácsokat akarok nektek adni, kedves fiam, n m parancsokat. Követhetitek is, figyel-men kívül is hagyhatjátok intelmeimet; rajtatok áll, hogy a sokat járt, sokat látott lelki gondo-zótoknak szavait meghallgassátok és magatokat ezen az uton is úgy viseljétek, hogy abból rá-tok haszon és gyönyörűség háramoljék, az isko-lának pedig, amely most utatok időjére falai közül titeket kibocsát, dicsőségben és elismerésben legyen része a ti ildomos és szerény magatok viselete révén. Hát csak figyeljétek.

Az első és legfontosabb az, amivel már jóval a megindulások előtt tisztában kellett lennetek, hogy mi az utazások célja? Tudjátok, hogy az élvezetek mellett, amikben három országra és a nagy tengeren keresztül vivő utotokban bizonyosan bőséges részetek lesz, tanulásra is nyílik kedvező alkalmatok. Tanulhattok is sokat, csak mindent meg kell látnotok, még pedig nem csak a néző szemetekkel, hanem az észrevező lelketekkel is.

Idegen országokat, idegen népeket, a mieink-től nagyban eltérő szokásokat láttok majd. Né-zétek meg ezeknek az országoknak a természet adta szépségeit ismerkedjétek meg az utotokba ke-rülő idegen emberekkel, figyeljétek meg ezeknek az embereknek szokásait, erkölceit, szórakozásait munkálkodásait. Nézzétek meg majd azt is amit az ember az Isten adta képességeivel, a művészet remek eszközeinek segítségével, két kezével alkotott. És éppen Róma az a klasszikus föld, a melyen az embernek az alkotásai há-romezer esztendőös multa tekinthetnek vissza. Ott látjátok majd a pogány kornak, a királyok, a köztársaság, a császárok korának nagy épít-ményeit, a diadaliveket a nagy hidakat. A Co-losseum, az Amphiteatrum, a cisternák, a cloa-

Az új csipke-áruházban

KOSSUTH-UTCZA

Turul cipőüzlet mellett.

férfi- és női nap- és esőernyők, ridikülök, husvéti illatszerek, ugyszintén minden más elgondolható elegáns divat- és szükségleti cikkek bámulatos olcsó áron kerülnek eladásra.

Héderváry Bécsben.

Budapest, márc. 27.

(Saját tudósítónktól.) Héderváry miniszterelnök ma este Bécsbe utazott, hogy holnap kihallgatáson jelenjen meg az uralkodó előtt. Ezzel az értesüléssel szemben a Magyar Tud. azt jelenti, hogy Héderváry nem utazott Bécsbe és holnap tovább fogja folytatni a tárgyalásokat. Holnap délben Kossuth Ferencet fogja felkeresni a miniszterelnök, hogy a kibontakozás lehetőségéről tárgyaljon vele.

Lukács, Wekerle, Návay.

Budapest, márc. 27.

Ma teljesen lehetetlennek tartják Budapesten, hogy Héderváryt újból megbizza a király. Politikai körökben sokat emlegetik Wekerle, Lukács és Návay nevét.

Minisztertanács.

Budapest, márc. 27.

Ma délután minisztertanács volt Héderváry elnökletével. A minisztertanács fontos folyóügyeket tárgyaltak.

Pályi Ede ügye. Pályi Ede dr. a »Budapesti Napló« szerkesztője ma megjelent a fővárosi rendőrségen és kihallgatásra jelentkezett Tóth János rendőrtanácsos előtt. Arra a kérdésre, hogy bünsnek érzi-e magát, kijelentette, hogy semmi bűnt sem követett el. Tagadja azt is, hogy hatóság elleni erőszakot akart volna elkövetni, sőt éppen ilyent akart megakadályozni, mikor a parlament ülésébe rohant. Neki az volt az impressziója, hogy az ellenzéki képviselők inzultálni akarják az elnököt, azért sietett fel az elnöki emelvényre, hogy ezt megakadályozza. Semmi olyasmit nem követett el, ami a Ház méltóságát sértette vagy aminek erőszakos látszata lehetett volna. Pályi Ede kihallgatása csak rövid ideig tartott s azután a rendőrség elbocsátotta.

kák mellett se menjetek el érdeklődés nélkül. Sokat tanulhattok majd a Forum Romanum is; olvasmányaitok révén sokat tudtok már is e helynek nagy szerepéről, a világot egykor meghódított nép történetében. Ahitattal álljatok meg a rostrum előtt, a melyről egykor a nagy Cicero beszélt a *patres conscripti* gyűlékezétséghez s a melyről oly sok híres ember hirdette *Urbi et orbi* azt, hogy *civis romanus sum*.

De még jobban kell, hogy szíveteket meghassák, lelketeket lekössék a keresztény Rómának történetéről beszélő monumentumok. Nektek is jusson ott eszetekbe, hogy nekünk római katolikusoknak szent földünk az a város, a melynek utcáin Petrus járt egykor és lelki tusakodásaiban elmerülten az *Urát* pillantotta meg, akitől nagy ámulatában csak annyit tudott kérdezni: »*Quo vadis, Domine?*«

A középkor nagy alkotásainál még jobban megragadják majd a lelketeket a keresztény renaissance mindeo időkre szóló műremekei: Rafael, Michel Angelo, Leonardo da Vinci, Bramante, Ticián, Tintoretto, Canova örökidők bámulatát megérdemlő művei, amiket kőbe véstek, vászonra vetettek vagy az égbenyuló kupolák merész íveire karcoltak.

Es láthatjátok ott majd azt is, hogy mennyire kiesett a véső is, a festő ecset is, az építő körző is az emberek kezéből, amióta a legujabb kor Rómája megfélejtkezett arról, hogy falai közt egykor Caesárok, később az Isten földi helytartói jártak szabadon és urai-

A halottégetés — törvénybe ütköző cselekedet.

— Polónyi Géza felelőzése. —

Emlékezetes dolog, hogy Budapest székesfőváros közgyűlésének szabadkőműves-demokrata többsége március 13-án határozatot hozott, mely szerint a halotthamvasztást elvileg helyesli, kéri a belügyminiszteriumtól a halotthamvasztás megengedését és a törvényes rendelkezések keretében szabályozását kéri, azonfelül elhatározza ebben egy halottégető kemence felállítását.

Ez a határozat annak idején nagy feltűnést és mind a szabadkőművesség térfoglalásának bizonyossága: kelemetien visszatetszést is keltett. Szabadkőműves körökben ellenben nagy volt a diadalmamor, hogy ime, a halottpörkölés immár Budapesten is lehetséges lesz.

Most aztán rendkívül érdekes dolgot tapasztantott ki Polónyi Géza szenális fiskális esze. Felelőzést adott be a székesfőváros határozata ellen és ebben a felelőzésben minden kétséget kizárólag kimutatja, hogy a halotthamvasztás nemcsak a katolikus egyház tilalmába, nemcsak a kegyeletbe, nemcsak az egész emberiség közérzésébe, a vallások szabályaiba, a tudomány, a kriminológia követelményeibe, hanem *tételes magyar állami törvénybe is ütközik*.

Kimutatja Polónyi, hogy a magyar törvények csak temetésről tudnak. Idézi az 1876. évi XIV. tc. 113. 116. 117. 119. 120. és 121. §-ait, valamint a vonatkozó többi törvényes rendelkezéseket is s ezekből kétségtelenül megállapított tényként vonja le azt a következtetést, hogy a halotthamvasztás a magyar törvényekkel ellenkezik, tehát a főváros szabadkőműves dirigálói nyilván törvényteleniséget kérnek, mikor a belügyminisztertől a halottégetés engedélyezését kérik. Ezt az engedélyt a belügyminiszter a törvények ellenére *meg nem adhatja*.

A felelőzés érthető óriási feltűnést keltett; a zsidó lapok agyonhallgatják.

kodtak korlátlanul az ismert világ összes orszáigai és minden népei felett. A *dekadancest* is vegyék észre és gondolkozatok csak egy kicsit arról, hogy miért volt ragyogóbb az a fényugár, amely a Vatikán és a Szent-Péter bazilikája ormáról özönlött szét annál, a melynek láng, majdnem remegő sugarán a Quirináról kiindulva az orgyilkosok törén, revolvereinek a csövén törnek meg?

Egy szóval tanuljatok a múltból és okujatokat a jelenből is, látva azt, hogy a vallás minő szép alkotásoknak volt az eredő ereje és az elvakult hitetlenség mint rombolásoknak nyitotta meg a csatornáját.

Másodsorban azt is a lelketekre kötöm, hogy vezető tanárotok minden szavára figyeljétek és minden rendelkezésének engedelmeskedjétek. Szavai javatokat célozzák, rendelkezései megkönnyítik majd számotokra nagy utatok fáradsáimait. Mert fáradsotok kell; az a gyümölcs, amelyet élvezni kívántok, nem csüng a fa legalsó galyán; magasra kell törnetek utána, de ha elértek, édes lesz az élvezetetek, amit önértettel és büszkeséggel szerezhettek meg magatoknak.

Kísérjen az Isten áldása minden utatokon s hozzon vissza mindnyájatokat egészségesen a titeket szeretők körébe.

Isten veletek!

Felsőipariskola Nagyváradon.**Tanácskozás a miniszteri kiküldöttel.**

Több mint 20 éve esetről-esetre kéri Nagyvárad városa a kereskedelmi kormányt, hogy Nagyváradon ipari szakiskolát állítson fel. Adatokkal támogatott memorandumokban mutatta ki, hogy Nagyvárad olyan ipari gócpont, amely minden körülmények között megérdemli, hogy ipari szakiskolát kapjon, mert erre meg van minden előfeltétele.

A folytonos kérelem azonban süket fülekre talált; azzal utasítottak el bennünket, hogy elég közel van Arad és Debrecen, menjenek az ottani ipari szakkiskolákban azok, akik ilyen iskolát akarnak végezni.

Végre most kiltásunk van rá, hogy nem is egyszerű ipari szakiskolát, hanem felső ipariskolát kapunk, ha a város is meg teszi e tekintetben a maga kötelességét. Erre pedig elvagyunk készülve, mert hisz éppen e célból akarjuk építeni a nagyszabású iparpalotát.

Nagyvárad város törvényhatósága ujabban tudvalevőleg részletesen megindokolt memorandumban arra kérte a m. kir. kereskedelemügyi kormányt, hogy megfelelő államsegély engedélyezésével tegye lehetővé egy nagyváradon felső ipariskola létesítését.

A kereskedelemügyi miniszter Fekete József kir. iparoktatási főigazgatót bizta meg, hogy Nagyváradon megjelenő a város vezetését tájékoztassa a minisztériumnak az ipari szakoktatás fejlesztése ügyében elfoglalt elvi álláspontjáról és részletes információt szerezzen arról, hogy a város milyen anyagi áldozattal hajlandó a maga részéről az intézmény létesítését biztosítani.

Az iparoktatási főigazgató tegnap reggel megjelent a városházán és a polgármester ur által e célra egybehívott értekezlet előtt teljesítette a kiküldetése célját képező két rendbeli feladatot.

Az értekezleten részt vettek a főigazgatón kívül Rimler Károly polgármester, Bordé Ferenc főjegyző, Lukács Odón tanácsos, Köszeghy József főmérnök, dr. Sarkadi Lajos keresk. és iparkam. titkár, Szűcs Izsó ipariskolai igazgató és Pásztor Bertalan városi aljegyző.

Fekete József kir. iparoktatási főigazgató rendkívül tanuságos és értékes előadásban ismertette az értekezlet előtt hazánk ipari szakoktatásának mai helyzetét, céljait és a jövő fejlődését. Rámutatott azokra az irányelvekre, amelyek a kereskedelemügyi kormányt az ipari szakoktatás kérdésében az országos érdekek szempontjából kell hogy vezessék.

A főigazgató által kifejtettek után az értekezlet tagjai hivatkozva Nagyvárad város intenzív ipari életére és geográfiai helyzetére a memorandumban kifejezett kérelem lehető teljesítése érdekében emeltek szót és kijelentették, hogy hajlandók ugy a város törvényhatósága mint az ipari érdekeltségek előtt a szükséges anyagi áldozat meghozatala érdekében kellő akciót kifejteni.

Az értekezlet részletes megállapodásai jegyzőkönyvbe foglalhattak s a megállapodások nyomán következik most az ügy további tárgyalása s a biztató kezdet azt engedi remélnünk, hogy Nagyvárad városának ez a mindenképpen jogos kívánsága teljesedni is fog.

Kinevezés a váradi káptalanban.

Szombathely, márc. 27.

Gróf Mikes János szombathelyi megyés püspök, dr. Kollányi Ferenc jáki apátot a nagyváradon lat. szert. káptalan tagját, a püspöki szentszék tanácsosává nevezte ki.

Kossuth-szobor Nagyváradon.

47000 korona már van.

Nagyvárad városa évenként 4000 koronát csatol a Kossuth-szobor alaphoz, hogy abból majdan szobrot emeljen Kossuth Lajosnak Nagyváradon. A nagyváradai 48-as függetlenségi párt pedig akciót indított, hogy társadalmi uton hozza össze a szükséges összeg egyrészét s az akció vezetésére bizottságot küldtek ki.

A bizottság tegnap délután ülést tartott dr. Adorján Emil elnöke alatt, amelyen Szilárdy Ernő, Czeglédy Jeremiás, Kelen Béla, Schwarcz Izidor, Déry János, Weisz Lajos, Diósi Ferenc, Zboray Gyula, Monus Sándor, Pásztor Ede jegyző és Katona Mihály voltak jelen.

A bizottság megállapította, hogy a társadalmi gyűjtés, amelyet a bizottság indított, 17397 koronát eredményezett, ami a város által már eddig letett mintegy 30000 koronával együtt körülbelül 47000 korona.

A bizottság Szilárdy Ernő pénztárnoknak köszönetet szavazott s a felmentvényt megadta. Kimondotta egyben, hogy a társadalmi gyűjtést befejezi, a 17397 koronát a városnak átadja s indítványozza, hogy Nagyvárad város törvényhatósága, az eddigi szoborbizottság figyelembe vételével a törvényhatóság szoborbizottságát alakítsa meg.

Indítványozzák továbbá, hogy mondja ki a törvényhatóság, miszerint Kossuth Lajos emlékére 100,000 koronából Kossuth szobrot emel s a még hiányzó összeg fedezésére az évi 4000 koronát mindaddig a költségvetésbe felveszi, míg a 100,000 koronát eléri.

A bizottság azt óhajtja, hogy a Kossuth-szobor mielőbb elkészüljön, vagy 1913 őszére, vagy 1914 tavaszára. Ezután a szobor helyére nézve volt eszmecsere, de az a már kialakult terv jutott felszínre, hogy a szobor a Szent László-téren, a Sas előtti négyszögben legyen arccal a Szent László hídnak.

Az indítványt dr. Adorján Emil teszi meg az április havi közgyűlésen. A bizottság zajosan megéljenezte dr. Adorján Emilt, aki a társadalmi gyűjtés körül nagy büszgalmat fejtett ki.

UJDONSÁGOK.

* **A kassai diákkongresszus.** Megemlékeztünk róla, hogy április hóban országos kath. főiskolai diákkongresszust fognak tartani, melyen a váradai jogászok közül is többen részt vesznek. A diákszövetség kongresszusának költségeire gróf *Széchenyi* Miklós megyés püspök 150, *Fetszer* Antal és dr. *Lányi* József felsz. püspökök 50—50 koronát adományoztak, mely adományokat *Szilágyi* Dózsa rendelkezési helyére juttatott.

* **Népmisszió Élesden.** Az élesdi róm. kath. plébánia templomban április 8-tól kezdődőleg sz. missziót tartanak *Jámbor* László és *Fiedler* Lipót jézustársasági atyák. A népmissziónak bizonyosan áldásos hatása lesz Élesd népére.

* **A váradai püspökség cséffai földjeinek bérbeadása.** A nagyváradai lat. szert. püspökség cséffai földjeinek bérbeadási ügyében tegnapelőtt délután a cséffai község házában gyűlést tartottak. A gyűlésen résztvettek a püspökség érdekelt tisztjei és Cséffa intelligensebb közönsége is, sőt még pesti pénzemberek is leutaztak ez alkalomra. A földiekért csak 15—20 koronát ígértek holdankint. Miután az érdekelt felek nem tudtak megállapodásra jutni, így aztán a gyűlés eredménytelenül végződött.

* **Eljegyzés.** Dr. *Szintay* Lajos jeles fiatal nagyváradai ügyvéd, eljegyezte *Schweiger* Leonkát, dr. *Schweiger* Ede előkelő ügyvéd bájos és kedves leányát.

* **A jegyzők mozgalma.** A biharmegyei jegyzők helyzetük javítása végett már régebben mozgalmat indítottak, azonban eddig egyáltalán nem értek el eredményt. A jegyzők küldöttségileg keresték fel a belügyminisztert is, hogy helyzetükön valami uton-módon segítsenek. A kormány részéről azonban elutasították a jegyzőket. A jegyzők, akik a jelenlegi kormányhoz fűttek minden reményüket nagyon elcsüggedtek az eredménytelenség miatt. Tegnap ebben a dologban választmányi gyűlést is tartott a jegyzők egyesülete. Az ülésen *Kovács* András elnökölt. Az elnöki jelentésben részletesen beszámoltak az egyesület múlt évi működéséről, többek között a fent említett eredménytelen mozgalomról is. A választmány a jelentés alapján úgy határozott, hogy a ma tartandó közgyűlés elé határozati javaslatot fog terjeszteni, melyben kimondják, hogy nem hajlandók tovább tűrni helyzetük tarthatatlanságát. A kormány eljárásával szemben pedig demonstrálni fognak. Hogy milyen uton-módon fogják a demonstrációt végrehajtani, azt a mai közgyűlésen fogják tárgyalni. Így a jegyzők mai közgyűlése igen viharosnak ígérkezik. A választmányi ülésen a költségvetéssel foglalkoztak ezután.

* **Megszüntetett bérkocsiállomás.** A váradvelencei vasuti állomáshoz vezető utat a csatornázások és a gyakori tavaszi esőzések következtében annyira megrongálódott, hogy a bérkocsi állomást a rendőrség állatvédelmi szempontból további intézkedésig beszüntette. A bérkocsi tulajdonosok e helyre sorosságot nem kapnak. Tehát a váradvelencei állomáson most nincs bérkocsiállomás, mert rossz az út! Azonban az ilyen miserábilis állapotokon nem úgy kellene segíteni, hogy megszüntetik a bérkocsiállomást, hanem tessék az utat jó karban tartani, és a csatornázási vállalatot kényszeríteni, hogy a szerződések értelmében az utat javítsa ki. Egyáltalában érthetetlen ez a közönyösség, amit a város az utak helyreállítása, illetőleg helyre nem állítása tekintetében a csatornázási vállalattal szemben tanusít.

* **Rend van a gyárakban.** A járási főszolgabíráktól tegnap érkeztek be a kimutatások az alispáni hivatalhoz. A jelentések szerint a vármegye területén lévő minden bányát, gyárat és más ipartelepét megvizsgálták az iparfelügyelők és a főszolgabírák és mindenütt a legnagyobb rendet találták.

* **Molnár Lajos gyógyszerész halála.** Nagyvárad egy régi, kiváló polgárának halála kelt részvétet városzerte. *Molnár* Lajos gyógyszerész, az Arany Sas patika volt tulajdonosa tegnap reggel, 64 éves korában meghalt. Az elhunyt egyike volt Nagyvárad legismertebb polgárainak, aki hosszú évekig volt a város törvényhatóságának tagja. Sokat vesztett halálával a helybeli ágostai evangélikus egyház, amelynek 18 éven át főgondnoka volt. Ritka derült kedéllyel birt s jókedve még betegségében sem hagyta el. Hónapok óta súlyos betegen feküdt s dacára neje és orvosai gondos ápolásának súlyos bajára nem talált gyógyulást. A gyászbeszéd alkalmából a Szent László téri házra és az ág. ev. templomra kintűzték a gyászlobogót. — Temetése pénteken, március 29-én délután 3 órakor lesz a Szent László-téri gyászszínházban.

* **Köszönetnyilvánítás.** Az ujonnan épülő élesdi templom, iskola, plébánia lak költséges terhei fedezéséhez adakoztak: *Vitkovszky* F. 7 K, *Gyepes* Imre 3 K, *Gáll* J. 4 K, *Csernay* G. 3 K, *Jávori* István 2 K, *Bázár* Gy. 1 K, *Bogdánffy* G. 2 K, *Margittai* esp. hivatal 2 K, *Bihardi* szegregől *Kazvinszky* plébános 5 K, *Molnár* J. 2 K. Összesen 31 korona. Isten fizesse meg! *Kozics* G. plébános.

* **A gépkocsi forgalomról szóló szabályrendelet sorsa.** Nagy-Várad város törvényhatósága a tapasztalatok alapján, szabályrendeletet készített a gépkocsiforgalomról és gépkocsikkal való közlekedés szabályozása tárgyában. A belügyminiszter a jóváhagyás céljából hozzá küldött szabályrendeletet visszaküldte, anélkül, hogy érdemileg foglalkozott volna vele. Azt írja ugyanis a miniszter, hogy a gépjárművek közötti forgalmának kérdése időközben országos szabályozást nyert s így a szabályrendeletet érdemi felülvizsgálat nélkül visszaküldi. — Ugyáltszik, hogy a minisztériumban csak a címét nézték meg a szabályrendeletnek, mert ha jobban átnéznék, látták volna, hogy abban olyan szükséges helyi intézkedések is vannak, amelyek az országos rendeletben nem lehetnek. Így a szabályzat intézkedik arról is, hogy a Rákóczi-uton vége legyen annak az örült hajszának, amelyivel az automobilon állandóan veszélyeztetik a járókelők életét. Ennek a megszüntetése céljából szabályrendeleten kívül is intézkedni kell a városnak.

* **Művész-házasság.** *Fischer* Ervin kiváló zeneművész, okleveles zene tanár, eljegyezte *Szalay* Stefánia zeneiskola tulajdonos zongoraművésznőt.

* **Amerikai alapítvány Székelyhídon.** *Balla* Imre székelyhídi lakos már évekkel ezelőtt Amerikába vándorolt, ahol ugylátszik igen jól ment sorsa. *Balla* most 1000 [koronás] alapítványt tett a székelyhídi szegények javára. Az alapító levelet most fogja felterjeszteni jóváhagyás végett a miniszterhez.

* **Az ipartörvény módosítása.** Jász-nagykunokmege törvényhatósága értesíti Nagy-Várad városát, hogy az ipartörvény módosítására vonatkozó határozatot egyszerűen tudomásul vette. Nagy-Várad városa tudvalevőleg arra kéri a kereskedelmi minisztert, hogy az ipartörvénynek a munkaadó és munkás kö-

**A legújabb
tavaszi czipő ujdonságok**

**MOSKOVITS Bémertéri fióküzletében.
Szabott gyári egységáruk.
Telefon 687**

Telefon 687.

zötti viszonyára vonatkozó szakaszait módosítsák. Jásznagykunszabolcs megye határozatát azzal indokolja, hogy az ipartörvény módosítására vonatkozó munkálatok a kereskedelmi miniszteriumban folyamatban vannak, továbbá az ipartörvény egyes rendelkezéseinek novelláris uton való rendezése, az egységes módosítás nélkül, úgy sem vezetne célhoz.

* **Kiő az aranylánc?** Még a múlt év október havában találtak a nyári színház közelében az uttesten egy női arany nyakláncot és medalliont, mit a találó néhány nap mulva elzálogosított. A rendőrség a talált és jogtalanul elsajátított ékszert lefoglalta s a megtaláló ellen a bünvádi eljárást folyamatba tette. Ezután felhívja a rendőrség az ékszer tulajdonosát, hogy annak átvétel végett a rendőr büntügyi osztályánál (I. emelet 12. sz. szoba) jelentkezék.

* **Hirtelen halál.** Folyó hó 25 én délután 2 óra tájban a Bémer-téren Balog János hely és foglalkozás nélküli alkoholista napszámos összeesett. A mentők eszméletlen állapotban szállították a biharmegyei kórházba, ahol tegnap anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, meghalt. — A rendőrség az esetről jelentést tett a kir. ügyészségnek.

* **Baleset a football versenyen.** A szalontai és nagyváradai diákok vasárnapi football versenyén sajnálatos baleset történt. Az egyik váradai diák oly szerencsétlenül esett el, hogy karját törte. Azonnal telefonáltak orvosért s dr. Balogh János pár perc mulva megjelent a helyszínen, az első segély után a sebesült fiút szállította a kórházba, hol az eltört kart gipsz kötésbe tette, úgy hogy még este vissza is utazhatott a többivel Nagyváradra.

* **Külföldi tanulmányuti ösztöndíj.** A keresk. m. kir. miniszter urnak 14725—VI. C. 1912 sz. leiratára való hivatkozással, van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a »Pesti Magyar Kereskedelmi Bank« által 1892. évben alapított 30,000 koronás külföldi tanulmányutira szánt ösztöndíj 4 és fél százalékos kamatait vagyis összesen 1350 koronát f. évben az alapító levél értelmében a miniszter ur ezúttal egy felső ipariskolát jó sikerrel végzett iparosnak szándékozik kiadni. Ezen ösztöndíj pályázati feltételeit következőkben állapítja meg: 1. Az ösztöndíj elnyerése iránt folyamodhatnak oly iparosok, kik valamely hazai felső ipariskolát jó sikerrel végeztek, mely körülmény iskolai bizonyítvánnyal igazolandó. 2. A folyamodványban megjelölendő azon speciális ismeret, melynek elsajátítása, vagy tovább tanulmányozása végett az illető e tanulmányutat megtenni szándékozik. 3. Felemlítendőek folyamodónak esetleges szakmunkálatai az illető ismeretkörben, valamint az anyanyelv ismeretek és a tervezett tanulmányi ut programja és időtartama. Végül megemlítendő a folyamodványban, hogy folyamodó miként véli szerzett ismereteit és tapasztalatait a tanulmányút befejeztével itthon értékesíteni. Oly pályázó ki jelen iskolai képzettség mellett a tanulmányozandó, vagy elsajátítandó speciális ismeretek körében már elméleti, vagy gyakorlati irányú tanulmányokra hivatkozhatik és ezt igazolni képes, valamint kellő nyelvismerettel is bír, az ösztöndíj odaitélésénél előnyben fog részesítettetni. A pályanyertes a tanulmányutról miniszter urhoz jelentést tartozik tenni. A fentiek figyelembevételével szerkesztendő folyamodványok a kereskedelmi m. kir. miniszter urhoz címezve az alulírott kereskedelmi és iparkamarához a f. 1912. évi április hó 15 napjáig nyújtandók be. A határidőn túl beérkező folyamodványok figyelembe vételét nem fogják. Nagyvárad, 1912. március hó 20. A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara: Huzella Gyula kir. keresk. tan. elnök, dr. Sarkadi Lajos titkár.

* **A furfangos kocsmáros.** Jóízűeket nevetnek mostanában a Réten egy kocsmáros furfangján. A dolog megértéséhez megjegyzendő, hogy a Rét mostanában kezd erősen »civilizálódni«. Egy modern, nagy épület emelkedik ugyanis a Szaniszló és Uri utcának a Széles-utcába való betorkollásánál s ebben van egy csemege üzlet, cukrázda és kávéház: Előbbi híressé lett kitűnő boráról és más áruiról, amiért is nagy látogatottságnak örvend. Ellepik ezt a belvárosi gowunandók és a bort kedvelő emberek is, úgy hogy a réti ember sokszor felsohajthat: »fogadd be a tótot kiver a házból«. De hajh! Minden örömben van öröm. Nincsen rózsza tövis nélkül. Van ugyanis a csemege üzlethez nagyon közel egy vegyeskereskedés és italmérés, amely egy ó-szövetségi honpolgár tulajdona. Hát a babiloni zsidók nem igen voltak olyan szomorúságban, mint bánatos polgártársunk, akire az új konkurrens nagy csapás volt, szomorúan nézte napról napra, hogy mennek el régi vendégei az ő boltja mellett s térnek be a csemege üzletbe. Végre cselhez folyamodott. Ha a vendégei azt mondták, hogy »most nem jó ez a bor«, rögtön kész volt a felelettel, hogy ez a szomszéd csemege üzletéből való, onnan hordatja mostanában. Viszont a csemege üzlet felé siető vendégeket azzal csalogatja be, hogy ne fáradjanak addig, mert hiszen oda is ő tőle viszik a bort. A turpisság azonban csakhamar kiderült. Ekkor elkeseredésében kivágta a skizt, mondván, hogy ebből a borból a király asztalára is kerül évenként. Egy vendég ekkor egész kedélyesen azt jegyezte meg: igen — borecatnek.

* **Csavargó süketnéma.** A biharkeresztési főszolgabíró telefonon értesítette a nagyváradai rendőrséget, hogy ott csavargásban elfogtak egy borotvált arcú, erős testalkatú, siketnéma fiatalembert, kinél egy *Fámbor* János névre kiállított s Nagyváradon kelt bizonyítványt találtak. A főszolgabírói hivatal nevezett személyazonosságának és lakásának lehető pontos megállapítását kéri. A rendőrség a nyomozást megindította.

* Csak MAUTHNER-féle mag akat vásárolnak helyesen gondolkodó, számítógazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magvak rovására és a vevők kárára lehetséges.

* **Modern uri fodrászat, manicür, pedicür, villanyos »arcmassage« és olvasóterem.** Nagy Sándor-u. 4. MARTON JOZSEF. Telefon sz. 775.

Lengyel István

uri-divat saját készítményű
fehérmű különlegességek

ÜZLETE.

Telephon 1248. Bémer-tér 1.

SELYEM TRIKÓ, GUMI TRIKÓ ÉS
HALCSONTNÉLKÜLI FÜZŐ
eredeti párisi szabadalmazott gyártmány, csak

Rosenzweig Rózánál

kapható. Szalárdi-utca 9.

x **Nincs itt a vadászat!!** Megkezdődött a tilalmi időszak, de az igazi vadász most már fokozott buzgalommal irtja a ragadozó vadakat s ha kellő sikert akar elérni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezzze be szakembertől. Továbbá a legalkalmasabb idő a fegyverek teljes rendbehozására most van, míg a szalonkázás meg nem jön, tehát mindenkinek saját érdeke, hogy fegyvere rendben legyen mire újból szüksége lesz reá. A legelőkelőbb fegyvergyárosok fegyverei állandóan nagy választékban készség mellett található LADÁNYI JÓZSEF puskaművesnél, Nagyvárad, Rákóczi-ut, Moskovics palota. M. kir. lőporáruda. Telephon 269. — Tanonc felvétetik.

x **Árajánlat!** Biharmegye egyik legnagyobb csemege áruházából. Így tehát főlegesen már Triest, Fiume vagy Budapestről hozatni árukat, mert városunkban az ismert **Aszódi**-cégnél a következő cikkek állnak a nagyközönség rendelkezésére: Kávék csakis nemes fajokból egynegyed kiló 1 kor., Szardínia uzsonára 1 doboz 28 fill., Bihari pont 1 doboz 48 fill., Pisztráng eredeti 80 fill., Francia szardíniák, Ossee file göngyhering, mindenféle halconservék. **Aszódi** cég elég garancia arra, hogy mindent jót és olcsót ad. Főüzlet: **Kossuth-utca.** Fióküzlet: **Kert-utca.**

Rimanóczy műbutorgyár.	
::: Állandó bútorkiállítás. :::	
I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.	
Saját készítményű modern cserépkályhák állandóan raktáron. Elvállalja kályhák javítását.	
Raktár és iroda: Rákóczy-ut, saját ház.	
::: TELEFON: 796. :::	
Költségvetés díjtalan.	

ORSZÁGOS KÖZVETÍTŐ BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Nagyvárad, Damjanich-utca 1a sz. em.
Kieszközöl
törlesztéses és jelzálog kölcsönöket,
Financirozza HÁZAK VÉTELÉT és ELADÁSÁT és azokra, mint minden más ingatlanra a legmagasabb értékbecslés szerint GYORSAN OLCSON KÖLCSÖNT folyósítat.

Különleges felöltők, kosztümök, blouzek és gyermekruhák a legnagyobb választékban
Spitzer Béla
női és gyermekruha áruházában
Rákóczi-út.
A legfinomabb angol és francia ruha-vállalat!!
Olcsó szabott árak!

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Csütörtök: Györgyike a drága gyermek.

Péntek: Cigánybáró (Vank István jubileuma).

Szombat: Rablólovag.

Vasárnap délután: Elvált asszony, este: A kis gróf.

Györgyike drága gyermek. Ma este harmadszor játssák a Szigligeti színházban Szomorfy Dezső nagysikerű színművét, a Györgyike, drága gyermeket. Szentgyörgyi Márta és Tóth Elek oly bravuros alakításban mutatják be a darab legjellemzőbb alakjait, hogy már csak ezért sem mulaszthatja el egyetlen színházlátogató sem, hogy ezt az izgatón érdekes darabot megnézze.

Vank István jubileuma. Pénteken este a színház egyik derék és érdemes színésze, Vank Istvánnak a huszonöt éves színészi jubileuma alkalmából a Cigánybárót, Straus Jánosnak ezt a szép romantikus operettjét adják elő, még pedig a legszerencsésebb szereposztásban. A társulat valamennyi elsőrangú tagja résztvesz az előadásban, a legkisebb szerepeket is a legjobb színészek játssák. Az ünnepelt Vank István a Zsupán szerepét játssza. A színtársulat tagjai meleg szeretettel készülnek, hogy Vank István életének ezt a szép ünnepét minél emlékezetesebbé tegyék. Az előadás béreltszünetben megy. A bérlők jegyeit csütörtök délután hat óráig fentartja az igazgatóság. Előadás után a színtársulat tagjai a Pannónia éttermében jönnek össze, ahol Vank István tiszteletére társasvacsorát rendeznek, melyre az ünnepelt ismerőseit és barátait szívesen látják az ünnepség rendezői.

TANÜGY.

Az iskolaszék ülése. Nagyvárad városi közszéki iskolaszéke ma, csütörtökön, március 28-án délután 4 órakor ülést tart, amelyen több igen fontos kérdés kerül tárgyalásra. Így a többek között a délelőtti oktatásra vonatkozó órarend, amely különösen a vallásoktatás szempontjából bir fontossággal, valamint a Népmvelési Közlöny megrendelésének ügye, amely egy régebbi ülésen már hosszú vitát idézett elő. A tárgysorozat a következő:

1. Elnöki jelentések. 2. Csoportigazgatók jelentései. 3. Elnök előterjesztése az elemi iskolák 1912—13. tanévi órarendje tárgyában. 4. Elnök előterjesztése a Népmvelési Közlöny című lapnak az iskolák részére leendő megrendelése tárgyában. 5. Közigazgatási bizottság 206—1912. számú határozata a polgári fiú- és leányiskolánál szervezett új állások engedélyezése iránt. 6. A Magyar Gyermektanulmányi Társaság nagyvárad-i fiókkörének beadványa a drezdai rajkongresszusra tanítók kiküldése iránt. 7. Felügyelő-igazgató előterjesztése Lipcsei József tanító ellen beérkezett panasz tárgyában. 8. Szabadság iránti kérelmek.

A vörheny és a ruhátlan tanulók. A szalárdi járásban *Felbárhidán* az iskolában vörheny miatt szünetelt az előadás. A görögkeleti egyház az iskola hosszas bezárása miatt kérte az alispánt, hogy nyitassa ki az iskolát, mert nem a vörheny miatt nem jártak iskolába a gyerekek, hanem azért, mert a tanulóknak nem volt ruhájuk. Az alispán e kérelmet a szalárdi főszolgabírónak adta ki, aki tegnap jelentette, hogy igenis vörheny miatt nem jártak iskolába a gyermekek. Azonban ma már a járvány megszűnt és így az előadásokat meg lehet kezdeni.

Tanítók tanulmányutja. Tudomásunk szerint a közszéki iskolák mai tárgysorozatában a Gyermektanulmányi Társaság egy beadványa is szerepel. Ez a beadvány arra kéri fel az iskolaszéket, hogy küldjön ki tanítókat a drezdai rajkiállításra. Lehetetlen ezen beadvány felett csak úgy röviden napirendre térni, mert ennek intenciói annyira belsőségek az életbe, annyira összetűgésben állnak a jövő nemzedék nevelésének ügyével, hogy ezen beadvány nagyon is megvizsgálendő. Nem csupán rajztanulmányokat szerez itt a kiránduló, hanem látóköre is szélesedik, amikor közvetlenül láthatja a külföldiek fejlettebb kulturáját. A tanítónak minél többet kell utazni, hogy így gazdag ismeretekkel gyarapodva, bőven adhasson a sokból sokaknak. De ehhez anyagiakra van szükség, ami bizony nem igen futja a szükséges tanítói fizetésből. Ez éppen csak kenyérre elég, utazásra nem telik. Igazánban az álomnak kellene erre pénzének lenni. No de ha ez nem lehet, legalább Nagyvárad városa mutassa meg, hogy igazi kulturaváros, nemcsak az aszfalt, vízvezeték, világítás, városház építés, szemét-égetés kérdésében ad ki ezeket tanulmányutra, hanem a jövő nemzedék ismeretének bővítésére is azzal, amikor minél több tanítót küld ki tanulmányutra. Reméljük, hogy az iskolaszék javaslata nem fog megakadni a tanácsnál sem s városunk derék tanítói karából minél többnek teszik lehetővé a drezdai tanulmányutban való részvételt.

EGYESÜLETEK.

A Gyermekbarát közgyűlése. A nagyvárad-i gyermekbarát egyesület tegnap délutánra összehívott közgyűlését nem tartotta meg, mert a tagok az alapszabályokban előírt számban nem jelentek meg. Így szombaton, március hó 30-án, délután fél 5 órakor tartják meg a közgyűlést, tekintet nélkül a megjelentek számára. — Mint értesülünk az egyesületben elnökválság van, amennyiben *Hlatky Endre* főispán az elnöki tisztségéről lemondott. *Bánóczy Kálmán* szintén lemondott az egyesületben viselt tisztségi állásáról.

SPORT.

Arad—Nagyvárad. A labdarugó sport kedvelői részére újbán ismét igen élvezetes mérkőzést készít elő a nagyvárad-i Athlétikai Club, melynek agilis vezetősége a legközelebbi vasárnap délutánra barátságos mérkőzésre köthette le az aradi Testgyakorlók Köre jóképességű labdarugó csapatát. A vasárnapi mérkőzés revans jellegű is lesz, amennyiben az ATK. labdarugói az elmúlt évben 9:1 arányban győzték le a NAC. akkoriiban még teljesen kezdő footballistáit. Tudvalevő azonban, hogy a NAC. csapata egy év alatt óriási haladt, úgy hogy ma biztató reménnyel veheti föl a revansot. A vasárnapi mérkőzés délután fél háromkor a szokott helyárok mellett lesz megtartva.

TÁVIRATOK.

Vilmos császár Görögországban.

Berlin, márc. 27.

Vilmos császár ma reggel 5 órakor Korfuba érkezett. Aténből számos csendőr érkezett Korfuba. A görög királyi család érkezése még nem biztos, a legközelebbi napokban várható.

A pápa gyengélkedése.

Róma, március 27.

A pápa meghülését a múlt vasárnapi időváltás hozta, amikor a pápa negyven iskolás gyermeket fogadott. Állapota aggodalomra nem ad okot.

Az olasz flotta a Dardanellákban.

Milánó, márc. 27.

A Secolo tudósítója jelenti, hogy az olasz flotta kieroszakolta az átjárást a Dardanellákon és 4 török hadihajót elsüllyesztett. A hirt még nem erősítették meg, de nem is cáfolják.

Négy millió munkanélküli.

London, márc. 27.

A munkanélküliek száma négy millióra emelkedett.

Baleset a rákosi repülő-téren.

Budapest, márc. 27.

Ma a rákosi repülő-téren felszállott Annár Gyula aviatikus és 25 méteres magasságban több kört írt le a levegőben. Másodszori felszállás alkalmával a gép egyszerre orrára fordulva a földre zuhant és összetört. Annárnak semmi baja sem történt.

Bécs és Pétervár.

Prága, március 27.

A Novodni Liszti jó forrásból úgy értesült, hogy a királyi család egyik tagja legközelebb látogatást fog tenni Pétervárott. Az erre vonatkozó tárgyalások már megkezdődtek.

REGÉNYCSARNOK.

HELEN.

Írta: Schmidt Amália. — Fordította: N. M.

(Folytatás)

79

És mi volt indoka e szigornak, mely az ő számára is megkeserített, örömszegény életet eredményezett?

Egyesegyedül azon szándék, hogy saját és fia tekintélyét a világ előtt emelje és azon óhaj, hogy ama társaság elveivel megegyezőleg cselekedjék, melynek kizárólagos köreit előtte a nagy bírtok megnyitotta.

Most azt kellett tapasztalnia, hogy tekintélye azon mértékben súlyos, amint eljárásának híre elterjed és hogy őt amaz áldozat miatt, melyet; mint magának mondotta, a társaság kedvéért hozott, ócsárolják.

Nem tudta, kire haragudjék inkább: magára-e, hogy az így megbízhatlan világ állítólagos nézeteinek magát alávetette, vagy pedig ezen ingatag világ tagjaira, melynek véleményei oly kiszámíthatlanok?

Egyik pillanatban el volt határozva fiának vágyait azon feltétel alatt teljesíteni, hogy osztálysorsajával minden közlekedést megszakítson és dacos visszavonulásával mutassa meg a világnak, mily kevéssé van rá szüksége és a másik pillanatban azt tette föl, hogy ugyanezen világ iránt való csupa dacból még szilárdabban fog akaratahoz ragaszkodni, mint ragaszkodott valaha.

Igy múlt el az éj, az önmagával való leverő harcban és reggel még éppen oly határo-

zatlan volt a követendő utra nézve, mint a mult este.

A reggelnek vége volt, a társaság az udvarra ment s a lovak elővezettek.

Üde, eleven kép...

A sok nyitott ablakban hullámozó, gazdag függönyökön keresztül gyönyörű volt látni a nehéz, tömeges épületeket, melyek a nagy négyzetet körülvezték.

Az egyik erkély föl néhány csinos fiatal leány ártatlan nevetése hangzott le, kik azért siettek oda fel, hogy annál jobban láthassák az egészet.

A nagy lépcsőn több urhölgy állott, mások az udvaron az urak közé vegyültek, kik jókedvvel ültek föl nyertő lovaikra, mindenünnen a pillanathoz és célhoz illő vidám tréfák, bátorító kívánságok hangzottak.

Mindezen vigaságok között mogorva s hallgatag maradt az öreg Bruchland.

A hölgyeket kerülte és az első egyike volt, kik az elindulás jelére az udvart elhagyták.

A friss őszi levegő s a szép öreg erdőn át való lovaglás helyrehozták kissé hangulatát. Korosabb urak társaságában lovagolt, kiknek gondolataik és nézeteik sokban megegyeztek saját felfogásával; miért is elég jól mulatott. Sőt lassankint sikerült neki, ha nem is egészen feledni, de legalább a jelenben háttérbe szorítani bosszuságát és így megelégedés érdekeltséggel csatolni a nap örömeiben.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése Budapestben

A gabonatözsden tegnap változatlan volt az irányzat.

Határidők zárlata:

Áprilisi buza	— — — —	11.35
Októberi buza	— — — —	10.63
Áprilisi rozs	— — — —	9.80
Októberi rozs	— — — —	8.62
Áprilisi zab	— — — —	9.55
Októberi zab	— — — —	8.31
Májusi tengeri	— — — —	8.69
Juliusi tengeri	— — — —	8.66

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	856.25
Oszták hitelrészvény	— —	650.70
Jelzálogbank	— —	487.—
Leszámitoló és pénzváltó	— —	546.50
Közuti vasut	— —	783.50
Oszták államvasut részvény	— —	730.—
Salgótarjáni közsén	— —	721.—
Városi vasut	— —	426.—

Husvétii árucikkek forgalma. A husvétii árucikkek idénye, mely tulajdonképpen kisebb arányban való periodikus ismétlődése a karácsonyi idénynek, az ezirányú árucikkek üzletmenetét élénk mederbe terelte. A szükséges kereskedelmi árucikkek minősége természetesen nagyban eltér a téli idény szükségleteitől és a kereslet dimenziója is arányosan kisebb ugyan a karácsonyinál, de azért az üzleti év első nagyobb felindulása ez idénytől várható ugyaszoján minden szakmában. A kereslet részben speciális husvétii cikkekre, részben a szabad sportok és játékok céljait szolgáló eszközökre és a tavaszi időjárás által aktuálisá vált divatcikkekre szorítkozik. A napi cikkek forgalma szintén emelkedik. A husvétii cikkek közül kereslet tekintetében elsősorban a s-lyemből, bársonyból, kartonból, üvegből, porcellánból különféle színben, minőségben és nagyságban készült husvétii tojások, melyeknél egy budapesti

cég versenyképes gyártmányai dominálnak, emlitendők. Találunk közöttük kézfestéssel ellátott művészies példányokat is. A kisebb arányban szükségelt üveg és porcellán husvétii tojások túlnyomóan cseh eredetűek. Fokozottabb mérvben vásárolnak továbbá husvétii fecskendőcsokrokat, a számtalan alakban készült lágykaucsuk husvétii fecskendőket, a gyapot és maché-nyulakat és csirkéket (jórészt bondonni formában), husvétii bátkukat és egyéb speciális husvétii cikkek, melyek közül a lágykaucsuk fecskendők kizárólagosan magyar eredetűek. A tavaszi sport- és játékaruk közül a kerti hinták, nyújtók, gyűrűk és egyéb tornaszerek, kerti függőágyak, homokjátékok, diabolló-játékok, hajtókarikák, gummilapdák, gyermektaligák, gyermekkertész-szerszámok és szekerek tűnnek ki a kereslet tekintetében. A hazai gyártmányu gummilapdák és hajtókarikák sem hiányoznak a kereskedők rendelményeiből. — Az említett játékok és sporteszközök között elég határon túli gyártmány található ugyan. De azért a fittaki, kispesti, bártfai ezir nyu nagyipar és a számtalan szakmabeli kisiparos készítményei is szerepet játszanak a forgalomban. A tavaszi divatcikkek közül legnagyobb keresletnek a sétabotok örvendenek. Nem kevésbé vásároltatnak az újabb és újabb mintájú női chatelainok, melyekben Ausztria gyáripára hetenkint produkál udonságokat. Legutóbb az orientális izlésben kivételre került brokát-chatelainok karoltatnak fel. Nagymérvű a forgalom a divatövekben is, melyek közül a gummiszalag övek dominálnak, a hazai ipar ténykedése az importált szalagok és csattok izléses konfekcionálásában merül ki, míg női chatelainokban győri nagyiparunk a legtekélyesebbet nyújtja. Az udonságok közül kiválik a le- és felcsatolható uj cipősarok. Ez újfajtájú gummisarok lehetővé teszi az elhasznált gummisarok könnyű kicserélését. A husvétii idény által előidézett forgalom lebonyolítása teljes menetben van és a jelenlegi üzletmenet után itélve, feltehető, hogy kellő anyagi eredménnyel fog zárulni.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Bükkfa parkett

fedélcserep, mész, cement, gipsz, fedéllemez, elszigetelőlemez, nád,

**Budweissi kályhák
Kondor Dezső**

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetétet, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitoló váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyószámlákra és földbirtokokra.

Rézműves és rézöntő műhely

Nagyvárad, Kolozsvári-utca 50.

Legújabb divat szerint vállalak szeszgyári berendezéseket, főző üstöket és minden e u. m. szilva pálinka szakmába vágó rézöntő munkákat, úgy nyers öntéseket, mint kész munkákat, stb. jutányos árban. Költségvetés díjjalan. Levelekre azonnal válasz.

Mosó üstökben nagy raktár.

Telefon 682. Telefon 682.

Szíves megbízást kér

Szalavetz Mór

rézműves és rézöntő.

Belépési felhívás.

A POLGÁRI TAKARÉK és SEGÉLY-SZÖVETKEZET

Kossuth Lajos-utca 4. szám

1912 január 1-én megnyitotta

17-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszés szerinti száma törzsbeletét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1 korona fizetendő a szövetekezet pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetekezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelének, keresetének és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatainak:

- a) a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül;
- b) ingatlanokra;
- c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
- d) megfelelő kezesség mellett vá tóra, kötelezvényre. A szövetekezetbe való belépés alkalmával törzsbeleténként 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbeletét könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.

A belépni szándékozók felkértenek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1911. december hó.

»A Polgári takarékszövetkezet« igazgatósága.

Értesitem

a n. érd. közönséget, hogy a mai naptól kezdve minden nap friss lóhúsból készült virstli, szalvaládé, páriser, szalámi és mindennemű füstölt húsk lesznek kaphatók a Szent László téri hussátor mellett. Tisztelettel

STOLCZ HENRIK.

Rendkívüli alkalom

valódi perzsa és Smyrna
szőnyegek kedvező be-
vásárlására kínálkozik

Leitner Márton
cégnél

Zöldfa-utca 5. szám,

ahol elragadó szépségű
perzsa ágyelők, futók és
átjárók, valamint valódi
perzsa és smyrna ebédlő
és szalonszőnyegek óriási
választékban

nagyon olcsón

kaphatók. — Dús vá-
lasztékot nyújtok bel-
és külföldi gyártmányu
nagy szőnyegekben, juta
gyapju és tapestry futók-
ban és fali szőnyegek-
ben, legolcsóbban előirt

szigoruan szabott árak

mellett. — Nagy raktár
női costume és blouse-
kelmékben, zephirek,
battistok, delainek, kar-
tonok, valamint az ösz-
szes tavaszi ujdonsá-
gokban.

Telefonszám: 413.

NEUMANN M.

CSÁSZ.ÉS KIRÁLYI UDVARI SZÁLLITÓ

Nagyvárad,
BÉMER-TÉR 4.
TELEFON: 88.

**FÉRFI-FIU-ÉS LEÁNYKA-
RUHÁK-TELEPÉNEK**

**TAVASZI NAGY
ÁRJEGYZÉKE**

MEGJELENT.

**KIVÁNATRA INGYEN
ÉS BÉRMENTVE.**

Sarkadi és Szánthó TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhu-
zandó és 1 napon egyszer fel-
huzandó toronyóráit „szegecs“
és „szabadlengésű“ járattal, réz
kerekekkel. — Olcsó árak.

TÖBB ÉVI JÓTALLÁS.
VILLANYERŐ BERENDEZÉS.

SAJÁT HÁZ. ÁRJEGYZÉK KIVÁNATRA.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtok-
vásárlási, eladási és
erdő becslési irodája

RÁKÓCZI-UT 10. SZÁM.

Épület- és díszmű bádogos.

Fürdőszobák berendezésére legdiszesebb és legcélsze-
rűbb kivitelben a modern technika legtökéletesebb
rendszere szerint, valamint vízvezetékek elkészítésére
legmelegebben ajánlhatjuk

DENGELEGI ÁRMIN BÁDOGOS,

vízvezeték-szerelő és fürdőszoba berendező cé-
get, Nagyváradon, Kolozsvári-utca 44. sz. alatt,
amely elsőrangú, legtartósabb anyaggal dolgozik és
lelküismeretes munkát szállít.

ELVÁLLAL minden e szakmába vágó munkákat, építé-
tek fedését, kerti és egyéb locsoló csapok készítését.
Igen jutányos áron a közönség teljes megelégedésére.

Értesítés.

Van szerencsém az igen tisztelt megrende-
lőim és a nagybecsű közönség szives tuda-
mására hozni, hogy a KOVÁCS és LUX
cégből kiléptem s üzletemet ideiglenesen

Füzes-utca 14. szám

alá helyeztem át. Készítek modern butor-
kat, portálékat, kávéház és üzletberen-
dezéseket, épület-munkákat. Május 1-től
villanyerőre berendezve, külön butor
osztály. A n. é. közönség szives pártfogását
továbbra is kérve, vagyok teljes tisztelettel

Kovács Zsigmond, műasztalos.

Lakás: Körös-utca 9.

Telefon szám 10-87.

Műhely: Füzes-u. 14.

Biharmegyei Takarékpénztár.**Hirdetmény.**

A BIHARMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR-nak 1912. évi január hó 28-án tartott rendes közgyűlése elhatározta, hogy az intézet részvénytőkéjét 3.600.000 koronáról 2000 drb 600 korona névértékű új részvény kibocsátása által

4.800.000 kcronára

felemeli, mely új kibocsátású részvények az 1912. évi osztalékban már szintén részesednek. Ezen újonnan kibocsátandó részvényeket ezennel felajánljuk régi részvénybirtokosainknak és pedig a következő feltételek mellett:

I. Három régi részvényre egy új részvény vehető át.

II. A kibocsátási árfolyam 800 koronában állapítatik meg, amelyből 600 korona a részvénytőkére, 200 korona felpénzből a kibocsátási költségek levonása után fenmaradó összeg a tartalékalapok javára fog ratni.

III. Az új kibocsátású részvények a közgyűlés határozata szerint az 1912. évi osztalékban részesedvén a megállapított kibocsátási ár után 1912. évi január hó 1-től 6% kamat a befizetés napjáig szintén megterítendő az új részvények után.

IV. Az elővételi jog 1912. január 29-től február hó 29-ig bezárólag gyakorolható és pedig Nagyváradon az intézet pénztáránál, 1912. február 29-én tul az átvételi jog megszűnik.

Aki átvételi jogával élni kíván, tartozik a régi részvényeket, szelvényivek nélkül az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutatni és egyidejűleg az első részletfizetést készpénzben teljesíteni, ami, valamint a későbbi befizetések ideiglenesen nyugtáztatnak. A régi részvények lebélyegzése után azonnal visszaadtnak.

V. A befizetések következőképen teljesítendőek: 300 korona fizetendő a részvény lebélyegzése alkalmával.
250 > > 1912. március 31-ig
250 > > 1912. április 30-ig
és minden részletfizetésnél az 1912. január 1-től esedékes 6% kamat.

Szabadságában áll azonban a részvényeseknek több részletet, vagy valamennyit egyszerre a kitűzött határidő előtt is befizetni.

Részletfizetések késedelmessége, vagy elmulasztása az alapszabályok 3. §-ának alkalmazását vonja maga után.

A Biharmegyei Takarékpénztár Igazgatósága.

3. §. Azon részvényes, aki valamely befizetést a kitűzött határidőn tul teljesít, a késedelem idejére 6 százalékos késedelmi kamatot köteles fizetni. Ha azonban a befizetések a kitűzött határidő lejártá után 60 nap alatt sem történének meg, az igazgatóság a kiadott elismervényeket semmivé nyilvánítja, a késedelmes részvényesek pedig az eddig teljesített befizetéseiket elvesztik. Az ekként megsemmisített ideiglenes elismervények helyett az igazgatóság új részvények kibocsátását rendelheti el és ez esetben az ezzel érvénytelenített bevételek — hozzászámítva a névérték felül elért többlettel — a társaság tartalékalapját illetik.

Legelő bérlés.

Dusafalva község határában **300 kat. hold legelő bérlés.** Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál, Nagyváradon.

Hogy van a PALI bácsi?...
stb. koplékat, népdalokat, katonai és cigányzenét élet-hűen játsza az eredeti „ADRIA” beszélő gép, mely 5 legújabb duplalemezzel csak 40 korona. >Wagner Hangszerkirály-nál, Budapest, József-körút 15. szám. — Gyorsjavító műhely. — Használt lemezeket becserél. Nagy fényképes árjegyzék ingyen.

Halló!**Halló!**

A nagyérdemű közönség szives figyelmét felhívom, bádigos és vízvezeték szerelő műhelyem megtekintésére. **KÖLTSÉGVETÉS DIJTALAN.**

Szives pártfogást kér

Kóródy István,

bádigos és vízvezeték szerelő.
Korház-u. 3. vagy Páris-u. 30.

Toronyóra

alapos javítását, tisztítását bárhol vidéken, jutányos ár mellett elvállalja

NAGY SÁNDOR

Bihar-Böszörményi lakos, toronyórák. Felszólításokra azonnal megjelenik. Becses pártfogást kér

Nagy Sándor

Bihar-Böszörményi lakos, Katona Gergely házában.

u. p. Mezőkeresztes.

Kiadó legelő terület.

A nagyváradai lat. szert. káptalan Begécsi gazdaságban Geszt község határában kiadó 200 katasztrális hold legelő terület.

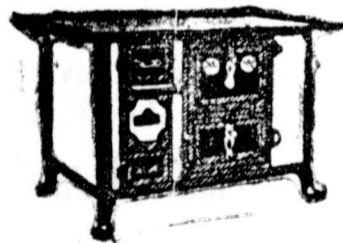
Értekezhetni Jancsó Lajos uradalmi számtartónál Iklódpusztá u. p. Nagyvárad.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

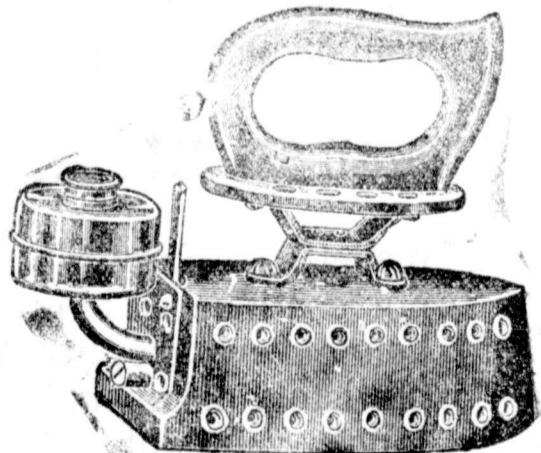
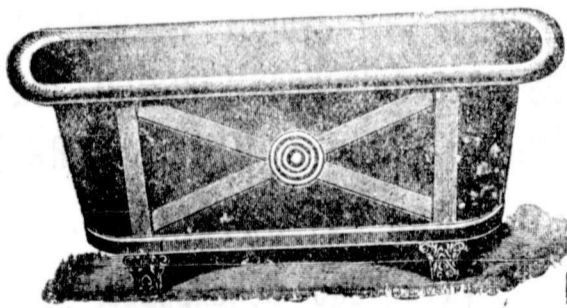
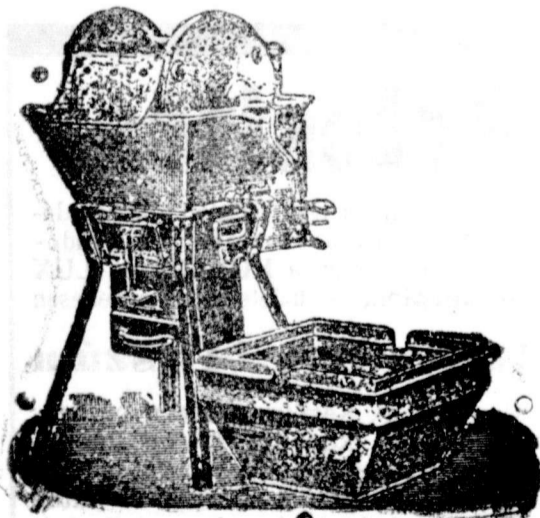
Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Fürdőkádakból

legnagyobb választék minden nagyságban.

Ruha mosó és mangorló gépek, modern konyha berendezések kizárólag

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóci-ut.

Telefon 390.

